Europos Parlamentas
2024-2029

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

2025/2136(INI)

3.12.2025

PRANEŠIMO PROJEKTAS

Bankų sąjunga. 2025 m. metinis pranešimas
(2025/2136(INI))

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

Pranešėja: Evelyn Regner

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 10

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

Bankų sąjunga. 2025 m. metinis pranešimas

(2025/2136(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į savo 2025 m. gegužės 8 d. rezoliuciją „2024 m. metinis pranešimas dėl bankų sąjungos“[1],

– atsižvelgdamas į Komisijos tolesnius veiksmus, susijusius su Parlamento 2025 m. gegužės 8 d. rezoliucija „2024 m. metinis pranešimas dėl bankų sąjungos“,

– atsižvelgdamas į Europos Centrinio Banko (ECB) paskelbtą dokumentą „Pastabos dėl Europos Parlamento rezoliucijos „2024 m. metinis pranešimas dėl bankų sąjungos“,

– atsižvelgdamas į 2025 m. balandžio 28 d. paskelbtą ECB 2024 m. metinę ataskaitą dėl priežiūros veiklos,

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio 26 d. paskelbtą Bendros pertvarkymo valdybos (BVP) 2024 m. metinę ataskaitą,

– atsižvelgdamas į tai, kad priimta Kovos su pinigų plovimu direktyva[2] ir Kovos su pinigų plovimu reglamentas[3], ir į tai, kad įsteigta Kovos su pinigų plovimu institucija (AMLA)[4],

– atsižvelgdamas į susitarimo „Bazelis III“ standartų įgyvendinimą, t. y. į tai, kad priimti Kapitalo reikalavimų direktyvos[5] ir Kapitalo reikalavimų reglamento[6] pakeitimai,

– atsižvelgdamas į tai, kad priimtas 2024 m. liepos 24 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2024/2795, kuriuo dėl nuosavų lėšų reikalavimų rinkos rizikai

---

[1] Priimti tekstai, P10_TA(2025)0105.
[2] 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1640 dėl mechanizmų, kuriuos valstybės narės turi įdiegti finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos tikslais, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 ir iš dalies keičiama bei panaikinama Direktyva (ES) 2015/849 (OL L, 2024/1640, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj).
[3] 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1624 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos (OL L, 2024/1624, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj).
[4] 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1620, kuriuo įsteigiama Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu institucija ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 1094/2010 ir (ES) Nr. 1095/2010 (OL L, 2024/1620, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj).
[5] 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1619, kuria dėl priežiūros įgaliojimų, sankcijų, trečiųjų valstybių filialų ir aplinkosauginės, socialinės ir valdymo rizikos iš dalies keičiama Direktyva 2013/36/ES (OL L, 2024/1619, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1619/oj).
[6] 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1623, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 575/2013, kiek tai susiję su kredito rizikos, kredito vertinimo koregavimo rizikos, operacinės rizikos, rinkos rizikos ir rezultatų apatinės ribos reikalavimais (OL L, 2024/1623, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1623/oj).

padengti taikymo datos iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 575/2013[7],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. balandžio 24 d. poziciją per pirmąjį svarstymą dėl Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo dėl ankstyvosios intervencijos priemonių, pertvarkymo sąlygų ir pertvarkymo veiksmų finansavimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 806/2014[8],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. balandžio 24 d. poziciją per pirmąjį svarstymą dėl Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria dėl ankstyvosios intervencijos priemonių, pertvarkymo sąlygų ir pertvarkymo veiksmų finansavimo iš dalies keičiama Direktyva 2014/59/ES[9],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. balandžio 24 d. poziciją per pirmąjį svarstymą dėl Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria dėl indėlių apsaugos taikymo srities, indėlių garantijų sistemų lėšų naudojimo, tarpvalstybinio bendradarbiavimo ir skaidrumo iš dalies keičiama Direktyva 2014/49/ES[10],

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 23 d. Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 806/2014 siekiant sukurti Europos indėlių garantijų sistemą,

– atsižvelgdamas į Komisijos komunikatą „Santaupų ir investicijų sąjunga. Piliečių gerovės ir ekonomikos konkurencingumo skatinimo ES strategija“ (COM(2025)0124),

– atsižvelgdamas į 2015 m. birželio 22 d. penkių pirmininkų pranešimą „Europos ekonominės ir pinigų sąjungos sukūrimas“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 10 d. Enrico Lettos pranešimą „Daug daugiau nei rinka. Sparta, saugumas ir solidarumas – bendrosios rinkos įgalinimas siekiant tvarios ateities ir klestėjimo visiems ES piliečiams“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 9 d. Mario Draghi pranešimą „Europos konkurencingumo ateitis“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 11 d. Euro grupės pareiškimą dėl kapitalo rinkų sąjungos ateities, 2022 m. birželio 16 d. Euro grupės pareiškimą dėl bankų sąjungos ateities ir 2023 m. balandžio 28 d. Euro grupės paskelbtus tolesnius veiksmus, susijusius su tuo pareiškimu,

– atsižvelgdamas į Bazelio bankų priežiūros komiteto taikomą bankų kriptoturto pozicijų atskleidimo sistemą ir tikslinius jo rizikos ribojimo standarto dėl bankų kriptoturto pozicijų pakeitimus, abu paskelbtus 2024 m. liepos 17 d.,

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 25 d. Bazelio bankų priežiūros komiteto leidinį „Pagrindiniai veiksmingos bankų priežiūros principai“,

[7] OL L, 2024/2795, 2024 10 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/2795/oj.
[8] Priimti tekstai, P9_TA(2024)0326.
[9] Priimti tekstai, P9_TA(2024)0327.
[10] Priimti tekstai, P9_TA(2024)0328.

– atsižvelgdamas į 2025 m. lapkričio 17 d. ECB paskelbtą finansinio stabilumo apžvalgą,

– atsižvelgdamas į 2023 m. ECB nereguliarių straipsnių seriją Nr. 328 „The Road to Paris: stress testing the transition towards a net-zero economy“ („Kelias į Paryžių: perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos testavimas nepalankiausiomis sąlygomis“),

– atsižvelgdamas į Finansinio stabilumo tarybos 2015 m. lapkričio 9 d. leidinį „Principles on Loss-absorbing and Recapitalisation Capacity of G-SIBs in Resolution“ („Sisteminės svarbos bankų nuostolių padengimo ir rekapitalizavimo pajėgumo principai“),

– atsižvelgdamas į 2023 m. spalio 10 d. Finansinio stabilumo tarybos ataskaitą „2023 Bank Failures: Preliminary lessons learnt for resolution“ („Banko įsipareigojimų nevykdymas 2023 m.: parengiamosios pertvarkymo pamokos“),

– atsižvelgdamas į Bendro priežiūros mechanizmo (BPM) 2025–2027 m. priežiūros prioritetus,

– atsižvelgdamas į 2025 m. lapkričio mėn. pateiktą Bendros pertvarkymo valdybos du kartus per metus teikiamą pranešimą Euro grupei,

– atsižvelgdamas į 2025 m. gruodžio mėn. Europos bankininkystės institucijos vykdyto 2025 m. skaidrumo visoje ES tyrimo rezultatus,

– atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės 12 d. Europos Audito Rūmų ataskaitą „Specialioji ataskaita Nr. 12/2023 dėl ES vykdomos bankų kredito rizikos priežiūros. ECB padidino savo pastangas, tačiau reikia padaryti daugiau siekiant sustiprinti patikinimą, kad kredito rizika yra tinkamai valdoma ir padengta“,

– atsižvelgdamas į ECB priežiūros valdybos pirmininkės Claudios Buch pareiškimus 2025 m. kovo 27 d., 2025 m. liepos 15 d. ir 2025 m. lapkričio 5 d. Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto surengtuose klausymuose,

– atsižvelgdamas į BPV pirmininko Dominique‘o Laboureix pareiškimus 2025 m. kovo 3 d., 2025 m. liepos 15 d. ir 2025 m. lapkričio 5 d. Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto surengtuose klausymuose,

– atsižvelgdamas į 2025 m. birželio mėn. Europos bankininkystės institucijos rizikos vertinimo ataskaitas,

– atsižvelgdamas į savo 2019 m. kovo 14 d. rezoliuciją dėl lyčių pusiausvyros skiriant į ES ekonomikos ir pinigų politikos srities pareigybes[11],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. kovo 25 d. rezoliuciją dėl tarptautinio euro vaidmens stiprinimo[12],

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A10-0000/2025),

[11] OL C 23, 2021 1 21, p. 105.
[12] OL C 494, 2021 12 8, p. 118.

A. kadangi bankų sąjungos tikslas yra apsaugoti bankų stabilumą, išvengti mokesčių mokėtojų finansuojamo gelbėjimo valstybės lėšomis, didinti atsparumą, sudaryti sąlygas tvarkingam pertvarkymui, mažinti rinkos susiskaidymą ir didinti konkurencingumą, tarpvalstybinę veiklą ir galimybes gauti finansavimą, tačiau problema „per didelė, kad jai būtų leista žlugti“ tebėra neišspręsta;

B. kadangi bankų sąjunga, kurią sudaro Bendras priežiūros mechanizmas (BPM) ir bendras pertvarkymo mechanizmas (BPeM), priežiūrą derina su krizių valdymu, tačiau ji vis dar neužbaigta, nes ne iki galo įgyvendinta Europos indėlių draudimo sistema (EDIS);

C. kadangi ES turėtų nedelsdama visapusiškai įgyvendinti susitarimo „Bazelis III“ standartus;

D. kadangi vertinant bankų balanso riziką reikia atsižvelgti į klimato kaitą, riziką aplinkai ir perėjimą prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų;

E. kadangi skaitmeninis euras galėtų padidinti ES mokėjimų veiksmingumą, atsparumą, finansinę įtrauktį, inovacijas, visuomenės pasitikėjimą ir tarptautinį euro vaidmenį;

F. kadangi dėl vėluojančio pinigų politikos griežtinimo poveikio ES bankai nuo 2022 m. gauna rekordinį pelną; kadangi kelios valstybės narės nustatė laikinus bankų mokesčius, kad būtų užtikrintas teisingas jų indėlis, kartu išsaugant stabilumą ir socialinę sanglaudą;

Bendrosios pastabos

1. palankiai vertina per pastarąjį dešimtmetį padarytą pažangą, susijusią su BPM ir BPeM; ragina visiškai ir sparčiai baigti kurti bankų sąjungą, įskaitant visavertę Europos indėlių draudimo sistemą (EIDS); pabrėžia, kad bankų sąjunga turi remti įtraukesnę ir tvaresnę finansų sistemą, suderintą su socialine sanglauda ir ES žaliuoju kursu;

2. ragina Komisiją teikti pirmenybę bankų sąjungos bei santaupų ir investicijų sąjungos užbaigimui; pabrėžia jų svarbą piliečiams, MVĮ ir realiajai ekonomikai, nes jos skatina tvarų klestėjimą, kokybiškas darbo vietas ir finansinį stabilumą; pabrėžia, kad reikia tvirtos solidarumu grindžiamos sistemos, kuri užkirstų kelią masiniam indėlių atsiėmimui;

3. pabrėžia bankų sektoriaus vaidmenį finansuojant perėjimą prie neutralaus anglies dioksido poveikio ekonomikos; ragina parengti griežtesnes priežiūros gaires, kad finansų įstaigų veikla derėtų su ES klimato tikslais;

4. palankiai vertina pažangą skaitmeninio euro srityje ir jo potencialą papildyti grynuosius pinigus, kartu didinant ES finansinį suverenumą ir savarankiškumą;

5. apgailestauja dėl nuolatinio lyčių disbalanso finansų įstaigose, ypač valdymo lygmeniu; pabrėžia, kad dėl vadovų įvairovės ir geresnių moterų vadovaujamų įmonių galimybių gauti finansavimą[13] gerėja valdymas, inovacijų diegimas ir ekonominės veiklos rezultatai; ragina finansų įstaigas, suinteresuotuosius subjektus, Komisiją ir valstybes nares priimti veiksmingas įvairovės strategijas, stebėti lyčių nelygybę ir įtraukti lyčių

[13] Europos lyčių lygybės institutas, Gender in entrepreneurship („Lytys versle“), 2017 m., p. 5–6.

lygybės aspektą į priežiūros ir investicijų sistemas, kad visoje ES būtų užtikrintos įtraukios galimybės gauti kapitalo;

6. pažymi, kad ECB padidinus palūkanų normas gerokai padidėjo ES bankų pelningumas ir atsparumas[14]; pabrėžia, kad taip gali būti remiamos esminės investicijos ir kad valstybės pagalbą gaunančioms institucijoms turi būti taikomi griežti dividendų, atpirkimų ir kintamojo atlygio apribojimai;

7. ragina Komisiją parengti gaires dėl tikslinio bankų solidarumo indėlio, atspindinčio pastarojo meto pelną, kad būtų užtikrintas teisingas indėlis į viešuosius finansus, kartu remiant atsparumą ir finansinį stabilumą;

8. palankiai vertina Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu institucijos (AMLA) vaidmenį stiprinant ES kovą su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu; ragina užtikrinti nuoseklų įgyvendinimą, tvirtesnį bendradarbiavimą, dalijimąsi informacija ir koordinuotą vykdymo užtikrinimą visoje ES;

9. pabrėžia, kad patikima, nuosekli ir laiku vykdoma finansinė atskaitomybė yra labai svarbi priežiūrai ir stabilumui; pabrėžia, kad supaprastinimas neturi susilpninti prudencinių, vartotojų apsaugos ar stabilumo standartų; ragina laikytis subalansuoto ir labiau integruoto požiūrio į bendrųjų duomenų žodyną ir prašymų saugyklą, kad būtų sumažintas nereikalingas sudėtingumas, kartu išsaugant bankų sąjungos sistemos patikimumą;

10. pripažįsta institucinę ir reguliavimo pažangą, dėl kurios sustiprėjo euro zonos bankų atsparumas; pažymi, kad vis dar yra kliūčių, trukdančių išnaudoti visą ES bendrosios finansinių paslaugų rinkos potencialą; ragina Komisiją, valstybes nares ir ES įstaigas suderinti užmojus su konkrečiais veiksmais, kad būtų baigta kurti santaupų ir investicijų sąjunga ir bendroji rinka, skatinant supaprastinimą ir konkurencingumą;

Priežiūra

11. pažymi, kad 2025 m. II ketvirtį bendras BPM bankų bendro 1 lygio nuosavo kapitalo pakankamumo koeficientas pasiekė 16,12 proc., nuosavo kapitalo grąža buvo 10,11 proc., neveiksnių paskolų sumažėjo iki 2,22 proc., o 2 etapo paskolos sudarė 9,59 proc.[15]; pabrėžia, kad reikia stebėti kredito riziką, kartu išlaikant pakankamą kapitalą ir likvidumą bankų sektoriaus atsparumui užtikrinti;

12. pabrėžia, kad siekiant didinti atsparumą ir konkurencingumą reikia laiku, visapusiškai ir tiksliai įgyvendinti susitarimo „Bazelis III“ standartus; apgailestauja dėl nukrypimų ir ragina Komisiją peržiūrėti sprendimus dėl lygiavertiškumo su jurisdikcija turinčiais subjektais, kurie neįgyvendina šių standartų;

13. apgailestauja dėl to, kad vis dažniau uždaromi bankų filialai, o tai daro poveikį pažeidžiamoms ir periferinėms bendruomenėms; pabrėžia mažesnių bankų vaidmenį suteikiant galimybę namų ūkiams naudotis paslaugomis; susirūpinęs atkreipia dėmesį į

[14] M. Maneely/L. Ratnovski, „Bank Profits and Bank Taxes in the EU“ („Bankų pelnas ir bankų mokesčiai ES“, TVF, 2024 m. liepos mėn.
[15] ECB, Bankų priežiūros statistika (2025 m. II ketv.).

dirbtinio intelekto nulemtą darbo vietų praradimą; pabrėžia, kad reikia užtikrinti darbo vietų kokybę, sąžiningas sąlygas ir vienodas galimybes naudotis bankų paslaugomis;

14. pripažįsta su kriptoturtu susijusią riziką ir galimybes; ragina vykdyti nuoseklią priežiūrą siekiant užtikrinti, kad inovacijos būtų naudingos visuomenei; ragina ES ir nacionalines valdžios institucijas stebėti poveikį, šalinti spekuliacinę riziką, kovoti su finansiniais nusikaltimais ir apsaugoti vartotojus;

Pertvarkymas

15. palankiai vertina krizių valdymo ir indėlių draudimo sistemos reformą siekiant užtikrinti nuoseklų krizių valdymą ir indėlių draudimą, kad būtų stiprinamas stabilumas ir apsaugomos santaupos bei mokesčių mokėtojai; pabrėžia, kad mažesniems bankams reikia lankstumo, o valdžios institucijoms – veiksmingų priemonių, kad būtų užtikrinta atspari ir socialiai atsakinga bankų sąjunga;

16. pabrėžia, kad žlugus bankui atsakomybė pirmiausia turėtų tekti akcininkams, kreditoriams arba sektoriaus finansuojamiems mechanizmams, o viešosios lėšos turėtų būti naudojamos tik kraštutiniu atveju, laikantis fiskalinės atsakomybės, socialinio teisingumo ir rinkos drausmės principų;

17. primena, kad pakankamas minimalus nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimas (MREL) yra labai svarbus siekiant sukurti patikimą pertvarkymo sistemą ir suteikti valdžios institucijoms lankstumo taikyti tinkamas pertvarkymo strategijas kilus krizei;

18. primena, kad po pertvarkymo bankai turi toliau teikti pagrindines paslaugas; pabrėžia, kad reikia aiškios ir nuspėjamos sistemos, kuri apsaugotų indėlininkus ir remtų mažesnius klientus ir MVĮ;

19. palankiai vertina Bendrą pertvarkymo fondą kaip visiškai sujungtą, pramonės finansuojamą apsaugos priemonę; pakartoja raginimą visapusiškai ratifikuoti Europos stabilumo mechanizmo steigimo sutarties (ESM sutarties) pakeitimą, kad būtų sustiprintas patikimumas, sėkmingo pertvarkymo galimybė ir euro zonos atsparumas;

Indėlių draudimas

20. dar kartą patvirtina, kad yra tvirtai įsipareigojęs siekti, kad būtų sukurta visavertė EIDS, kuri būtų trečiasis, paskutinis ir esminis bankų sąjungos ramstis;

21. palankiai vertina krizių valdymo ir indėlių draudimo sistemos dokumentų rinkinio priėmimą, kaip tinkamą žingsnį, stiprinantį nacionalines indėlių garantijų sistemas, didinantį pasitikėjimą bankų sektoriumi ir gerinantį veiklos ir teisines sąlygas siekiant bendros ES indėlininkų ir mokesčių mokėtojų apsaugos; primena šio komiteto 2024 m. poziciją dėl EIDS; primygtinai ragina Tarybą daryti pažangą derybose;

°

° °

22. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Europos Centriniam Bankui, Bendrai pertvarkymo valdybai ir Europos bankininkystės institucijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Šiame pranešime apžvelgiama bankų sąjungos raida 2025 m.